

جایگاه جهاد با نفس در ساختن شخصیت انسان/ واردات قلب خود را کنترل کنید

مجاهده با نفس یا پیکار با خواهش های شیطانی و خواسته های نفسانی قله کمال اخلاقی و معنوی است و در مکتب اسلام ...

مجاهده با نفس یا پیکار با خواهش های شیطانی و خواسته های نفسانی قله کمال اخلاقی و معنوی است و در مکتب اسلام از آن به عنوان "جهاد اکبر" یاد می شود. به گزارش خبرگزاری مهر، یکی از نشانه های دوست، همسر و همنشین خوب، سودمند و شایسته "دقت و مراقبت" در گفتار و رفتار است. همه ما در طول روز بین ندای فطرت و فضیلت از یک سو و مادیات و طبیعت از سوی دیگر قرار داریم، یکی ما را به ارزش های عال و الهی فرا می خواند تا سنجیده بگوییم و بنگریم و درست بشنویم و دیگری ما را به هرزه گویی و بی معیار خوردن و خندیدن دعوت می کند و به خوش گذراندن و لذت بردن از دنیا تشویقمان می کند.

مراقبت و مواظبت نسبت به آنچه می بینیم و می شنویم یعنی واردات قلبی که سازنده شخصیت انسان است تحفه ای بی همتا در گنجینه های صفات و حسنات انسانی است که مورد تایید و تاکید عالمان اخلاق، روانشناسان، جامعه شناسان و حتی پزشکان است تا سلامت و امنیت روحی- روانی و جسمانی همپای هم فراهم و برکات بی شماری برای استمرار حیات و بهره بردن از لذات بیش تر از بیش تر مهیا گردد.

مجاهده نفس یا پیکار سخت با خواهش های شیطانی و خواسته های نفسانی، قله ای بلند و حتی بی مانند در عرصه های کمال اخلاقی و معنوی است که از آن به "جهاد اکبر" یاد می شود. جهاد و مجاهده از "جهد" یعنی رنج و زحمت فراوان و کنایه از جنگی دشوار و طاقت فرساست که مردان مرد را می طلبد تا توان ماندن و استقامت ورزیدن داشته باشند، گرچه در جبهه این جهاد، زخمی و مجروح یا ناقص و معلول شوند، اما از پای ننشینند تا هرگز اسیر هواها و هوس ها نگردند و به یکی از این دو مقام نائل شوند پیروزی یا شهادت.

سنگلاخ های این مسیر چنان طاقت فرساست که مبارزه با دشمن ظاهری در گوشه ای از خاک که همراه با دشواری های شدید است در برابر مجاهده نفس "جهاد اکبر" یا نبردی بسیار دشوار و بزرگتر لقب یافته است. چنان که رسول خدا (ص) پس از بازگشت از جهاد با دشمن، روبه اصحاب خویش کرد و فرمود: از جهاد کوچک تر باز گشته آید و رو به جهاد بزرگ تر دارید که مخالفت و مجاهدت با هواهای نفسانی و امیال و خواسته های شهوانی است. (بحار الانوار، 64، ص 360)

ارزش بی اندازه جهاد با نفس که یکی از راه های نفسگیر و رنج آور برای دستیابی به بلندای سعادت و سربلندی است چنان عظیم و پر شکوه است که امام علی (ع) درباره آن می فرماید: پیکار سخت و طاقت فرسا با خواهش های نفسانی، نمودار فضل و فضیلت و فرزانی است.

ناگفته پیداست که شناخت و معرفت نسبت به ارزش و عظمت خود، یگانه بنیان حرکت آفرین، سرعت و سبقت بخش در مسیر مجاهده نفسانی است، از این رو گام نخست این راه از سوی عالمان اخلاق، تفکر و بصیرت و بینایی نامیده شده است که از آن به "یقظه" یعنی بیداری نیز نام می برند. در پی این تلاش مراقبت، محاسبه و مواخذه نفس پدید می آید و یاد خدا مونس آدم می شود و پس از چندی صفای نفس و روشنی روان جایگزین زنگارهای گناهان می گردد. خداوند متعال در آیه 6 سوره عنکبوت درباره مجاهدان عرصه ظاهری و باطنی می فرماید: و کسانی که در راه ما کوشیده اند، به بقین راه های خود را بر آنان می نمایم و در حقیقت، خدا با نیکوکاران است.

امیرمومنان علی (ع) که خود قهرمان مبارزه با هواها و هوس های نفسانی بود با بینش بی نظیر خویش رهنمودهای ارزشمندی به شیفتگان پاکی و پاکیزگی و پاکدامنی ارائه می دهد و می فرماید: بلندای دین و دین باوری صبر، یقین و جهاد با هواهای نفسانی است.